

**مطالعه زمینه‌های اجتماعی موثر بر مشارکت دانشجویان دختر در ورزش همگانی با استفاده از استراتژی نظریه داده بنیاد
(مورد مطالعه: دانشگاه آزاد اسلامی کرمان)**

کمال جوانمرد^{۱*}، علیرضا صنعت خواه^۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۱/۲۸

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۰/۰۴

DOI:10.30495/JISDS.2022.65046.11667

چکیده

در تحقیق پیش رو تلاش شده است تا شناخت وسیع تری از دلایل، زمینه‌ها و فرایندهای اجتماعی موثر بر مشارکت در ورزش همگانی در بین زنان دانشجو به دست آورد. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و به لحاظ روش، توصیفی و از نظر نوع مطالعه از نوع تحقیقات کیفی مبتنی بر روش داده بنیاد است. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد کرمان در نیمه اول سال ۱۴۰۰ می‌باشد. مشارکت کنندگان در پژوهش را ۳۱ نفر از دانشجویان دختر مشغول به تحصیل در این دانشگاه می‌باشند. روش نمونه‌گیری هدفمند در دسترس می‌باشد. از مصاحبه نیمه ساختار یافته به عنوان ابزار گردآوری داده‌ها استفاده شده است. داده‌ها بر طبق رویه مبتنی بر نظریه زمینه ای در سه مرحله کد گذاری باز، انتخابی و گزینشی (محوری) تجزیه و تحلیل شده‌اند. پس از تحلیل یافته‌های پژوهش، مقوله‌های بحران اقتصادی و مشغله‌های زندگی / تشویق و حمایت اجتماعی / سرمایه اجتماعی ورزش محور / سرمایه فرهنگی ورزش محور / آگاهی فرد از سودمندی فعالیت ورزشی به عنوان مهمترین شرایط علی، مدیریت شخص بر بدن / انتظارات فرهنگی / تصور شخص بر بدن و زیرساخت‌های ورزشی به عنوان مهمترین شرایط مداخله‌گر، سبک زندگی و ارتباطات سالم ورزش محور به عنوان مهمترین شرایط زمینه‌ای، ایجاد زیرساخت‌های مناسب ورزش / ایجاد امنیت محیطی / ایجاد انگیزه ورزشی در مسئولین و تعامل بین پزشکان و جامعه ورزشی به عنوان عمل - تعاملها و کنترل خشونت در جامعه به عنوان مهمترین پیامد مشارکت در ورزش همگانی مشخص شده است. نتیجه‌گیری، مشارکت زنان در فعالیتهای ورزشی و ورزش همگانی تحت تاثیر بستر فرهنگی و اجتماعی موجود در جامعه شکل می‌گیرد. طبق نتایج تحقیق اگر این بستر بتواند انگیزه مشارکت در فعالیتهای ورزشی را در زنان ایجاد کند، قادر است از میزان خشونت لجام گسیخته در جامعه بکاهد.

^۱ استادیار، گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، واحد شهر قدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

(Email: javanmardkamal@yahoo.com)

^۲ استادیار، گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

(Email: sanatkhalalireza@yahoo.com)

مقدمه و بیان مساله

از گذشته‌های دور تا کنون، ورزش همیشه جزء مهمی از زندگی بشر را تشکیل می‌داده است. و در حال حاضر، ورزش ابزار مهمی در اختیار کشورها برای هدایت مردم به سوی اهداف از پیش تعیین شده است؛ به طوری که عمده ترین وسیله تربیت همگانی موجود در جامعه معاصر کنونی در کشورهای پیشرفته صنعتی، ورزش است (کشتی دار، صاحبکاران، رضوی و کلاشی، ۱۳۹۷: ۲۵۴) اهمیت ورزش همگانی سبب گردیده است تا توسعه آن به عنوان یکی از اهداف مهم دولت‌ها مشخص گردد (ویدوپ، کینگ، پارنل و دیگران^۱، ۲۰۱۸: ۸) اما با وجود فواید بسیار زیادی که ورزش و فعالیت‌های بدنی برای انسان و جامعه به ارمغان می‌آورد، اما یکی از مهمترین چالش‌ها در برنامه ریزی و سیاست گذاری در جوامع امروزی، رواج فرهنگ بی تحرکی و راحت طلبی در سبک زندگی آپارتمان نشینی است. (وفایی مقدم، فرزانه، رضوی و افشاری (۱۳۹۷: ۴۴) به گونه ای که زندگی در دنیای امروز، ابتکار عمل سریع را از انسان گرفته است و او را دچار فقر حرکتی کرده است که این فقر حرکتی مشکلات متعدد جسمی، روانی و اجتماعی را برای او پدید آورده است (نورگس^۲، ۲۰۱۱: ۱۲) یکی از راهکارهای از بین بردن یا پیشگیری از فقر حرکتی، داشتن سبک زندگی فعال است. اوقات فراغت و تفریح را می‌توان نوعی حق، مزیت و تجربه تندرستی در نظر گرفت. اگر مردم جایگاههایی برای بازی نداشته باشند یا سازمان‌هایی مانند دولت فضاهایی را برای تفریح عمومی مهیا نکنند، دنیا به مکان افسرده کننده ای تبدیل می‌شود. (گایل^۳، ۲۰۱۰؛ به نقل از رضوی و افشاری (۱۳۹۷: ۴۵) در تعریف ورزش همگانی می‌توان به این نکته اشاره کرد که این نوع ورزش در واقع انجام مجموعه ای از فعالیت‌های ورزشی ساده، کم هزینه، غیر رسمی، فرح بخش و با نشاط هستند که امکان شرکت در آن‌ها برای همه افراد وجود دارد (اسکیل^۴، ۲۰۱۴: ۳۳۰) ورزش همگانی نیز شکلی از فعالیت‌های جسمانی یا حضور منظم در فعالیت‌های جسمانی است که موجب تندرستی و سلامت بدنی و روانی می‌شود، روابط اجتماعی را شکل می‌دهد و منجر به پدید آمدن نتایج مثبت می‌شود. کمیته پیشرفت ورزش شورای اروپا ورزش همگانی را به عنوان یک عبارت و فراهم کردن فرصت‌هایی برای افراد علاقه مند به ورزش کردن در زمان اوقات فراغت جهت مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، بدون هیچ گونه محدودیت ناشی از وضعیت اجتماعی، نژادی و معلولیت تعریف کرده است. آنچه از این تعریف استنباط می‌شود این است که همه افراد باید از ورزش کردن بهره‌مند شوند و ورزش حق همه افراد است (زوربا^۵، ۲۰۱۲؛ به نقل از کشتی دار، صاحبکاران، رضوی و کلاشی، ۱۳۹۷: ۲۵۵) فواید بی شمار جسمانی و روانی ورزش همگانی سبب گردیده تا تلاش جهت توسعه آن در جوامع مختلفی انجام گردد (داری، لوک، تایلور^۶، ۲۰۱۷) و از طرف دیگر ورزش همگانی به واسطه بهبود مشارکت ورزشی افراد، سایر جنبه‌های مهم ورزشی را نیز تحت تاثیر قرار می‌دهد. (نوذری، عربی و علم، ۱۳۹۹: ۳۶۴) نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که دولت‌ها باید گسترش ورزش همگانی را سرلوحه برنامه‌های درازمدت خود قرار دهند؛ در غیر این صورت، باید در انتظار آمارهای نگران کننده بیماری‌ها، غیبت از کار در اثر بیماری‌های ناشی از کم تحرکی، افزایش مرگ و میر و کاهش سطح بهداشت عمومی باشند (رضوی و افشاری، ۱۳۹۷: ۴۵) اهمیت مشارکت ورزشی منجر به این امر شده است که هزینه‌ها و منابع گسترده ای در سطح جهان جهت توسعه آن ایجاد گردد. اگرچه موفقیت‌های بیشماری در این خصوص ایجاد شده است اما به علت عدم بررسی‌های جامع و دقیق، منابع، زمان و تالش‌های گسترده‌ای به هدر رفته است (ویدوپ و همکاران، ۲۰۱۸: ۸) در جهت توسعه مشارکت ورزشی نیاز است تا افراد آگاهی لازم در خصوص محیط، ماهیت ورزش، فعالیت‌های ورزشی برنامه ریزی شده و

¹ Widdop, King, Parnell, Cutts & Millward

² Norges

³ Gayle

⁴ Skille

⁵ zorba

⁶ . Darcy, Lock & Taylor

همچنین گروه های اجتماعی موجود در ورزش را داشته باشند. به عبارتی انتظار می رود با ایجاد بستری جهت بهبود مشارکت ورزشی افراد، آنان را به صورت عمیق به ورزش وارد نمود (نوذری، عربی و علم، ۱۳۹۹: ۲۶۵) پرداختن به مساله ورزش همگانی زنان با توجه به مسایل فرهنگی و امنیتی که پیش روی ایشان در جامعه ما قرار دارد ضروری است. کشور ما به ورود به دوران مدن و همچنین با ورود زنان به بازار کار و اشتغال و مشارکت های اجتماعی و مدنی وارد مرحله تازه ای از گذار خود از جامعه سنتی به مدرن شده است. شهر کرمان نیز از جمله شهرهایی است که گذار از جامعه سنتی به مدرن را با سرعت سپری می کند. در این اثنا یکی از مهمترین موضوعات مرتبط با مشارکت زنان در ورزش همگانی که مستلزم مطالعه و واکاوی است و در پژوهش های پیشین چندان مورد توجه قرار نگرفته است، کشف درک معنایی و تفسیر ایشان و چگونگی معنابخشی آنها به پدیده مشارکت در ورزش همگانی به منظور ارائه توصیفی دقیق و عمیق از این درک و تفسیر است. در همین راستا پژوهش حاضر با مدنظر قرار دادن دانشجویان زن دانشگاه آزاد کرمان به عنوان مورد مطالعه و به عنوان کنشگران اصلی عرصه این پدیده و تمرکز بر مسایل اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی به عنوان واقعیتهایی که توسط آنها ساخت و ساز می شود به دنبال این بوده است که با استفاده از رویکرد تفسیری و واکاوی نظام معنایی این افراد از طریق کنکاش در تجربه درونی آنها عوامل اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی موثر بر مشارکت در ورزش همگانی را در دانشجویان زن این دانشگاه کشف نماید. و از این طریق تحلیل و تفسیر جامعی از آن در بستر مورد مطالعه ارائه دهد. دلیل انتخاب دانشگاه آزاد کرمان این است که این دانشگاه به عنوان یک واحد دانشگاهی جامع، طیف گسترده ای را از رشته های دانشگاهی از مقاطع مختلف تحصیلی و از جمله گرایش های مختلف دکتری تخصصی و پزشکی را در خود جای داده است و باعث شده است تا دانشجویان از سراسر استان و استان های هم جوار به منظور تحصیل این دانشگاه را انتخاب کنند و این موضوع بستر مناسبی را جهت مطالعه موضوع تحقیق در اختیار محقق قرار داده است.

اهداف و سوالات پژوهش

هدف اصلی این مطالعه کیفی کشف نظام معنایی دانشجویان دانشگاه آزاد کرمان در خصوص پدیده مشارکت در ورزش همگانی با اتخاذ رویکرد تفسیری و نگاه از درون^۱ به منظور ارائه الگوی پارادایمی داده بنیاد زمینه های اجتماعی- اقتصادی و فرهنگی موثر بر مشارکت دانشجویان زن در ورزش همگانی می باشد. به عبارت دقیق تر نظریه قائم به ذات^۲ مربوط به این پدیده در بستر مورد مطالعه است. در راستای هدف مذکور سوالات اصلی پژوهش را می توان این گونه برشمرد:

۱- دانشجویان چه تفسیری از پدیده مشارکت در ورزش همگانی دارند و نظام معنایی آنها پیرامون چه مفاهیمی شکل گرفته است؟
۲- راهبردها یا عمل-تعامل دانشجویان در خصوص پدیده مشارکت در ورزش همگانی در بستر مورد مطالعه چگونه است؟ شرایط یا عوامل علی، زمینه ای و مداخله گر شکل دهنده به نظام معنایی دانشجویان در این خصوص کدامند؟ پیامدهای راهبردها یا عمل-تعامل دانشجویان در خصوص پدیده مشارکت در ورزش همگانی چیستند؟
۵- بر مبنای چه مفهوم مرکزی می توان نظام معنایی دانشجویان در خصوص مشارکت در ورزش همگانی و همچنین عوامل مرتبط با آن را در بستر مورد مطالعه تفسیر و تحلیل کرد؟

پیشینه تحقیق

وفایی مقدم، فروزان، رضوی و افشاری (۱۳۹۷: ۴۳-۷۲) در بررسی عوامل توسعه ورزش همگانی براساس نظریه داده بنیاد به این نتیجه می رسد که با توجه به برنامه های کلانی که در کشور در سالیان اخیر در حوزه ورزش همگانی انجام شده است، تغییر

¹ Emic

² Substantitive

چشمگیری در افزایش مشارکت شهروندان مختلف کشور روی نداده است. کشتی دار، صاحبکاران، رضوی و کلاشی (۱۳۹۷): ۲۳۵-۲۵۴) در شناسایی و مدل سازی راهکارهای توسعه ورزش‌های همگانی در بین دانشجویان دختر دانشگاه بیرجند به این نتیجه می‌رسند که راهکارهای توسعه ورزش همگانی در بین دانشجویان دختر دانشگاه بیرجند، به ترتیب راهکارهای اقتصادی، مدیریتی، فرهنگی، زیرساخت‌ها و امکانات، پژوهشی و آموزشی هستند؛ بنابراین، لازم است که با نهادینه سازی فرهنگ ورزش همگانی، طراحی برنامه‌های تفریحی و ورزشی الزم و حمایت مالی از ورزش همگانی دانشجویان، در جهت توسعه ورزش همگانی در میان دانشجویان دختر دانشگاه بیرجند تلاش شود. نوذری، عربی و علم (۱۳۹۹: ۱۸۹-۲۰۰) در ارائه مدل عوامل موثر بر بهبود رفتار مطلوب اجتماعی زنان با تاکید بر ورزش همگانی، به این نتیجه می‌رسند که جهت بهبود رفتار مطلوب اجتماعی زنان با تاکید بر ورزش همگانی، عوامل انگیزشی، احساسی، اجتماعی، فردی، دانشی و فرهنگی به صورت معناداری تأثیر گذار می‌باشند. در این بین عوامل دانشی بیشترین تأثیر را دارا می‌باشد. ندایی، حسن پور و قصابی (۱۳۹۹: ۲۰۹-۲۲۰) در تحلیل راهبردی و مقایسه ورزش همگانی بانوان شاغل و غیرشاغل شهر قم به این نتیجه می‌رسند که از دیدگاه زنان مورد مطالعه "کم هزینه بودن ورزش همگانی نسبت به ورزش قهرمانی" مهمترین نقطه قوت و "توجه کمتر به ورزش همگانی بانوان نسبت به آقایان"، مهم ترین نقطه ضعف بود. طاهر زاده، نظری و همتی (۱۳۹۹: ۸۵-۱۰۸) در ارائه مدل پارادایمی توسعه ورزش همگانی دانشگاه آزاد اسلامی به این نتیجه می‌رسند که بهبود نگرش و آگاهی، افزایش انگیزه و علاقه و افزایش نشاط و شادابی می‌تواند باعث جلب مشارکت دانشجویان، کارکنان و اعضای هیئت علمی در فعالیت‌های ورزش همگانی دانشگاه شود. فراهانی، قلی زاده، فراهانی و هنری (۱۴۰۰) در تحلیل محتوای مطبوعات ورزشی با رویکردی بر ورزش همگانی به این نتیجه دست یافته اند که متاسفانه در میان مطبوعات ورزشی مشارکت در ورزش همگانی جایگاه قابل توجهی ندارد و بیشتر موضوعات ورزشی در این مطبوعات به ورزش فوتبال اختصاص دارد. کمال جوانمرد (۱۳۸۷) در رساله‌ی دکتری تخصصی در رشته جامعه شناسی تحت عنوان بررسی جامعه شناختی کارکرد ورزش بر انسجام اجتماعی در ایران دهه ۸۰ بر کارکردهای اجتماعی ورزش در همبستگی و انسجام جامعه تاکید نموده و ورزش را به عنوان سرمایه اجتماعی برای جامعه تلقی نموده است. الجیواریسی، نونز پومار و همکاران^۱ (۲۰۲۱) در بررسی ورزش همگانی و عوامل موثر بر آن به این نتیجه می‌رسند که اگر مشارکت در ورزش همگانی به عنوان یک عنصر مهم در زندگی افراد بدل شود به شکل یک برند و یا یک برچسب مثبت در زندگی افراد خود را نشان می‌دهد که افراد برای بدست آوردن آن با هم رقابت می‌کنند. لایو^۲ (۲۰۲۱) در تحقیق خود بروی مشارکت در ورزش همگانی به این نتیجه می‌رسد که یکی از عوامل موثر بر مشارکت در ورزش همگانی نبود امکانات ورزشی است. نتایج تحقیق ایشان نشان می‌دهد که از طریق نرم افزارهای آنلاین که سرعت و میزان کالری افراد را می‌سنجند می‌توان انگیزه ای به شرکت‌های تجاری ورزشی ایجاد کرد که از مشارکت ورزشی افراد سود برده و در این زمینه سرمایه گذار کنند. سونگکویی^۳ (۲۰۲۱) نیز به نقش شبکه‌های اجتماعی مجازی در گرایش شهروندان به ورزش اشاره می‌کند و معتقد است از طریق سرمایه گذاری در اپلیکشن‌های ورزشی می‌توان انگیزه مناسبی را در شهروندان برای ورزش ایجاد کرد. اودانی، فلاهرتی، ویتچ و همکاران^۴ (۲۰۱۸) در تحقیق خود با عنوان نگرش نسبت به استفاده از دخانیات بدون دود در تمام اماکن ورزشی عمومی در میان بزرگسالان ایالات متحده به این نتیجه می‌رسند که از جمله سه پنجم مصرف کنندگان فعلی محصولات دخانیات، با استفاده از استفاده از سیگارهای الکترونیکی بدون دود در همه مکان‌های ورزشی عمومی مخالف هستند. سیاست‌های کامل بدون دخانیات در اماکن ورزشی که منع استفاده از انواع توتون و تنباکو را دارد، می‌تواند به کاهش مقبولیت اجتماعی استفاده از این وسایل کمک می‌کند. کونگ، تیپلور (۲۰۱۴) در بررسی استفاده معلولین از خدمات ورزش عمومی در

¹ Alguacil, Nunez-pomar et all

² liu

³ songkui

⁴ Odani, flaherty et all

انگلیس به این نتیجه می‌رسند که شرکت کنندگان در ورزش معلول بخش کمی از شرکت کنندگان در ورزش در مراکز ورزش‌های عمومی انگلیس هستند. اما آنها برای دستور کار ورود اجتماعی مهم هستند. نتایج نشانگر آن است که استفاده از تجهیزات تناسب اندام و تمرینات مربوط به تناسب اندام فعالیت اصلی معلولین در پارک‌ها بوده است.

چارچوب مفهومی تحقیق

اصولاً با توجه به تفاوت‌های پارادایمی روش کیفی با روش کمی، اعتقاد پژوهشگران بر این است که در پژوهش کیفی به جای استفاده از چارچوب نظری از چارچوب مفهومی جهت استخراج سوال یا سوالات پژوهش استفاده شود. چرا که در روش کیفی محقق با به کارگیری تکنیک مصاحبه با درگیری در بستر مورد مطالعه به استخراج مفاهیم و انتزاع آن‌ها می‌پردازد. بنا بر این مفهوم‌سازی و نظریه‌سازی در فرایند حادث می‌شود (ایمان، ۱۳۹۱: ۱۷۸) به عبارت دیگر استفاده از نظریه در روش‌شناسی کیفی برای نظریه‌آزمایی نیست و نظریه‌ها نقشی الهام بخش و مکمل‌گونه در فرایند پژوهش و تحلیل داده‌ها و برای ایجاد حساسیت نظری-مفهومی جهت کمک به باز بودن ذهن محقق نسبت به مسایل و مقوله‌های مورد پژوهش دارند (محمد پور، ۱۳۹۲: ۲۳۴-۲۳۳) در روش نظریه زمینه‌ای نیز پژوهشگر کار را با نظریه‌ای که از قبل در ذهن دارد شروع نمی‌کند بلکه کار را در عرصه واقعیت آغاز می‌کند و می‌گذارد تا نظریه از درون داده‌هایی که گرد می‌آورد پدیدار شود (استراوس و کرین، ۱۳۹۱: ۳۴) بنابراین ساخت نظریه زمینه‌ای به صورت تجربی مستلزم رابطه دو سویه میان داده‌ها و نظریه است. داده‌ها باید به شیوه دیالکتیکی گزاره‌هایی را تولید کنند که استفاده از چارچوب نظری قبل از تجربه را مجاز می‌سازد، اما مانع تبدیل شدن چارچوب خاص به ظرفی می‌شود که داده‌ها باید در آن ریخته شوند. در نتیجه در این روش چارچوب نظری مشخصی هدایتگر پژوهش نیست (حیدری و همکاران، ۱۳۹۸: ۱-۳۵)

حمایت اجتماعی از سوی خانواده، دوستان و حتی سایرین و یا دولت در گرایش به ورزش از اهمیت بالایی برخوردار است. می‌توان ادعا کرد هنگامی که خانواده هزینه‌های لازم برای فرزند و یا فرزندان را تهیه و از اهداف آنان پشتیبانی به عمل آورد، در دسترس داشتن دوستانی که در فعالیت‌های اوقات فراغت با فرد سهیم هستند در کنار تشویق دولت به ورزش همگانی نقش مهمی در مشارکت ورزشی در ورزش همگانی دارد. طبق نظریه کوب^۱، ۱۹۷۶؛ هر چه فرد، حمایت سایرین را بیشتر درک نماید، آسیب‌پذیری وی در برابر استرس‌های محیطی کمتر شده و حمایت اجتماعی موجب این احساس در افراد می‌گردد که مورد علاقه دیگران بوده و از آنان مراقبت می‌شود. ارزش و احترام داشته و متعلق به شبکه‌ای از ارتباطات می‌باشند. (کوب، ۱۹۷۶؛ به نقل از غلامپور گالشکلومی و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۵۸)

همچنین، برخورداری از حد مطلوبی پذیرش اجتماعی و عمل کردن به آنچه که مطابق ارزشهای درونی انسان‌ها بوده و تا حدی با جامعه نیز در تضاد نیست نیز، می‌تواند موجبات تمایل به ورزش همگانی را در جوانان به وجود آورد. در نتیجه، می‌توان انتظار داشت هنگامی که افراد به عنوان عنصری از اجتماع نسبت به افرادی دیگر که در نزدیکی آنان هستند مورد اعتماد قرار می‌گیرند، می‌توانند در یک شبکه ارتباطی قرار گرفته، تشریک مساعی داشته، ورزش همگانی را به عنوان ارزشی درونی و مطابق با ارزشهای جامعه در نظر گرفته و در آن تشریک مساعی بالایی از خود را نشان دهند. از نقطه نظر کیز^۲ (۲۰۰۵) افرادی که سطوح مطلوبی از پذیرش اجتماعی را دارا می‌باشند، دیدگاه مثبتی به ذات بشر داشته، به افراد دیگر اعتماد کرده و معتقدند کلیه افراد می‌توانند خوب باشند. شناخت و پذیرش سایرین، ارزش فرد و در پایان باور به تحول مثبت اجتماعی، می‌تواند وحدت اجتماعی، پیوند اجتماعی و حسن ظرفیت برای رشد مداوم جامعه و میزان راحتی مردم در پذیرش یکدیگر را ارزیابی کنند (کیز^۲، ۲۰۰۵؛ به نقل از غلامپور گالشکلومی و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۵۹)

¹ cobb

² keyes

اکرز (۱۹۸۵؛ به نقل از فتوحی، ۱۳۸۸: ۱۴۵) معتقد است اگر شرایط اجتماعی مناسب باشد، شخص به ورزش کردن ادامه می‌دهد و در غیر این صورت یا شاخه ورزشی خود را تغییر می‌دهد و یا به طور کلی از ورزش کناره‌گیری می‌نماید. از سویی دیگر، جوانان تمایلات خود به ورزش همگانی را بر پایه سرمایه فرهنگی (طرح واره‌های ذهنی خود و ارزشی که برای آن قائل هستند) یافته و آن دسته از جوانانی که به ورزش تمایل پیدا می‌کنند، نگرش‌ها و معرفت‌هایی از سوی والدین خود درباره ورزش، کسب می‌نمایند. این نگرش‌ها و شناخت‌ها موجب می‌شود که آنان گرایش بیشتری به ورزش پیدا کنند. بورديو مقوله‌های علم و دانش را به عنوان سرمایه‌های فرهنگی تعریف می‌کند. به عبارت دیگر سرمایه فرهنگی به «اشکالی از دانش، مهارتها، آموزش و مزایایی که افراد واجد آن است و به آنان اجازه می‌دهد که جایگاه بالاتری در جامعه کسب کنند، تعریف می‌شود. از دیدگاه وی، پ (دران به فرزندان خود) با انتقال نگرش‌ها و معرفت‌هایی که در سیستم‌های آموزشی جاری به موفقیت آنان کمک می‌کند، سرمایه فرهنگی بخشیده و از این رو شناخت سرمایه فرهنگی شرکت کنندگان در ورزش همگانی به صورت متقابل از فرهنگ جامعه تاثیر گرفته و بر آن تاثیر می‌گذارد (بورديو^۱، ۱۹۸۶) همچنین، می‌توان ادعا کرد که در گرایش جوانان به ورزش همگانی، افراد با فرهنگ‌های گوناگون می‌توانند با استفاده از هوش فرهنگی خود را با افرادی دیگر با فرهنگ‌های متفاوت سازگار نمایند.

اما یکی دیگر از مسائلی که در خصوص مشارکت در ورزش همگانی باید به آن توجه شود «سبک زندگی» است. با توجه به این مفهوم باید به این سؤال پاسخ داد که چه عواملی باعث می‌شوند تا رژیم غذایی و ورزش، در زندگی شهروندان جایگاهی داشته باشد؟ و مردم ترجیح دهند که به جای بکارگیری عواملی که مضر سلامتی ایشان است (از جمله رعایت نکردن رژیم غذایی، کشیدن سیگار و قلیان، سوء مصرف مواد مخدر و...)، ورزش و فعالیت‌های بدنی را سرلوحه زندگی خویش قرار دهند؟ مهمتر از همه اینکه چه عواملی باعث می‌شود که افراد سبک زندگی خویش را براساس سبک زندگی ورزش محور قرار دهند؟ مفهوم سبک زندگی ورزش محور، در تعریفی که مورد توجه ما است، از ورزش حرفه‌ای فاصله می‌گیرد و به شیوه‌هایی اشاره دارد که شهروندان در خصوص حفظ سلامت خود، به ورزش و ورزش همگانی متمایل می‌شوند. در این تعریف ورزش به عنوان یک حرفه محسوب نمی‌شود، بلکه به عنوان یک نیاز و ضرورت زندگی به منظور بالا بردن سلامت شهروندان مطرح می‌گردد. افراد همچنین سبک زندگی خود را در کنش متقابل با دیگران و در یک رهیافت تفسیرگرایانه از موقعیت‌ها، انتخاب می‌کنند. طبق دیدگاه گافمن، بین «خود اجتماعی» و «هویت اجتماعی» با «خود واقعی»، فاصله وجود دارد. (به نقل از فاتحی و اخلاصی، ۱۳۸۷) افراد در هنگام کنش متقابل می‌کوشند جنبه‌ای از خود را نمایش دهند که مورد پذیرش دیگران باشد.

دیگران، می‌توانند در خصوص تناسب اندام و مدیریت شخص بر بدن خود، نیز قضاوت کنند. آنها می‌توانند در خصوص میزان اهمیت سلامتی، رژیم غذایی و تناسب اندام برای فرد، نیز قضاوت کنند. این قضاوت‌ها می‌تواند با انتظاراتی از فرد در خصوص مدیریت صحیح بر بدنش، از سوی دیگران مطرح شود. از طرف دیگر با توجه به دیدگاه گیدنز، می‌توان اظهار داشت که: این قضاوت‌ها و انتظارات در مسیر تکامل جوامع و با پیوستن جوامع به فرایند جهانی شدن، به گونه مؤثرتری بر شهروندان در جوامع گوناگون اعمال می‌شوند. چرا که جهانی شدن علاوه بر تأثیراتی که بر روی اقتصاد، سیاست، روابط و مناسبات اجتماعی می‌گذارد، بر روی عقاید، باورداشته‌ها و به طور کلی فرهنگ مردم نیز تأثیرات عمده‌ای را برجای می‌گذارد. ما چه بخواهیم و چه نخواهیم، امواج اطلاعاتی با کمک تکنولوژی که هر روزه پیشرفته‌تر می‌شود، مرزهای ما را خواهد پیمود. این آگاهی و اطلاعات زمینه‌ساز نیازهایی خواهد بود که می‌توانند در راستای مدیریت صحیح افراد بر بدنشان نیز متجلی شود. وجه مردم کشورهای پیشرفته و تبلیغات آنها در راستای تناسب اندام و ورزش در قالب فیلم‌ها و سریال‌ها و به طور کلی از طریق رسانه‌های همگانی به کشورهای در حال توسعه نیز رخنه خواهد کرد و ابتدا اقشار بالایی جامعه را در این خصوص آگاه ساخته و حساسیتی در آنها برانگیخته خواهد کرد و پس از آن فرایند مذکور به اقشار پائین نیز خواهد رسید. با این وجود شکل‌گیری سبک زندگی ورزش محور، تحت تأثیر

^۱ Bourdieu

اوضاع و احوالات اجتماعی و اقتصادی، فشارهای گروه، مدل‌های رفتاری فرد نیز قرار دارند. (کاکرهام ۲۰۰۷: ۱۶۳) شهروندان در کنش متقابل با دیگران، می‌توانند ورزش را به عنوان یک مؤلفه مهم در جهت حفظ سلامتی و تناسب اندام فراگیرند و سبک زندگی خود را براساس سبک زندگی ورزش محور برگزینند. در این راستا ساختار روابط و مناسبات اجتماعی نقش حساسی را برعهده دارد. فرصت‌هایی که در اختیار فرد قرار دارد می‌تواند براساس رویکرد پیر بردیو، سرمایه‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی را در راستای انتخاب سبک زندگی ورزش محور در فرد ایجاد کند. (بوردیو، ۱۳۸۱: ۲۴؛ به نقل از امیری مقدم، ۱۳۸۷) بدین ترتیب می‌توان ادعا نمود که شهروندان با کسب سرمایه‌های اجتماعی ورزش محور، سرمایه اقتصادی ورزش محور و همچنین سرمایه فرهنگی ورزش محور می‌توانند زندگی سالمی را برای خویش انتخاب کنند.

روش پژوهش

روش مورد استفاده در تحقیق پیش رو کیفی و روش نظریه زمینه‌ای^۱ است. این روش به عنوان یکی از روش‌های اصلی پژوهش کیفی است. رویکرد نظریه زمینه ای مورد استفاده در این پژوهش سیستماتیک یا نظام مند^۲ است. در این رویکرد، پژوهش گر به صورت نظام مند به دنبال توسعه نظریه ای است که به تبیین فرایند، کنش و تعامل در موضوع مورد مطالعه خود پردازد. (ایمان، ۱۳۹۱: ۷۵) به عبارت دیگر در این رویکرد پژوهش گر از طریق عمل نظام مند پژوهش معانی موجود در داده‌ها را کشف و طی مراحل کدگذاری معانی کشف شده را در ظرف‌های مقوله ای تا حدی از قبل مشخص می‌ریزد و مدل پارادایمی و در سطوح بالاتر نظریه محدود به واقعیت خاص را ارائه می‌دهد (حیدری و همکاران، ۱۳۹۸: ۱-۳۵)

در خصوص روش نمونه‌گیری کیفی، در ابتدا با توجه به حساسیت موضوع تحقیق و دشواری دسترسی به نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. سپس نمونه‌گیری نظری در جهت کمک به پیدایش نظریه زمینه ای راهنمای ادامه روند پژوهش بوده است. جریان پژوهش به نحوی پیش رفت که در مصاحبه نفر بیست و نهم به اشباع نظری دسترسی پیدا شد اما برای اطمینان هرچه بیشتر از پدید نیامدن مقوله جدید مصاحبه‌ها تا مصاحبه نفر سی و یکم پیش رفت. مشارکت کنندگان در پژوهش شامل ۳۱ نفر از دانشجویان زن دانشگاه آزاد کرمان در سال ۱۴۰۰ می‌باشند. اطلاعات و داده‌های لازم با استفاده از تکنیک مصاحبه آزاد و عمیق جمع آوری شدند که در نهایت با استفاده از مقایسه‌های ثابت^۳ و کدگذاری نظری^۴ (کدگذاری باز^۵، محوری^۶، گزینشی^۷) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

در خصوص اعتبار^۸ و پایایی^۹ تحقیق کیفی، اتفاق نظری بین محققین وجود ندارد و برخی اندیشمندان از مفاهیمی شبیه تحقیقات کمی استفاده کرده اند (ایمان ۱۳۹۱: ۱۷۷). از طرف دیگر می‌توان گفت که در تحقیقات کیفی، وسیله اندازه‌گیری خود محققان هستند؛ پس در اعتبار آنان نیز باید مهارت، دقت و صلاحیتشان در نظر گرفته شود (پاتن: ۲۰۰۲: ۱۹). در تحقیق پیش رو برای رسیدن به معیار پایایی، از سه تکنیک در تحقیقات کیفی بهره گرفته می‌شود که بدین قرارند:

اول: کنترل یا اعتبار یابی توسط اعضا: در این روش از مشارکت کنندگان (دانشجویان) خواسته شد تا یافته‌های کلی را ارزیابی کرده و در مورد صحت آن نظر دهند. در واقع، اعتبار سنجی توسط اعضا زمانی رخ می‌دهد که محقق نتایج میدانی را به اعضا، جهت دستیابی به قضاوت آنان برگرداند. تحقیقی از اعتبار اعضا برخوردار است که اعضا یا مشارکت کنندگان (به وسیله

¹ Grounded Theory

² Systematic approach

³ fixed Comparison

⁴ Theoretical coding

⁵ Open coding

⁶ Axial coding

⁷ Selective coding

⁸ validity

⁹ reliability

ارائه مفاهیم، مقوله‌ها و روابط آنها به مشارکت کنندگان و تأیید کلی یافته‌ها توسط آنها و بعضاً اصلاحات جزئی بر مبنای نظرات نهایی مشارکت کنندگان) کمک کنند. (کراسول: ۲۰۰۷: ۲۰۷). محقق برای صحت و سقم اطلاعات به دست آمده بعد از انجام تحلیل‌ها و ارائه یک نتیجه‌گیری کلی بار دیگر به میدان تحقیق، زندان مرکزی کرمان رفت تا بار دیگر اطلاعات به دست آمده را با افراد مورد مطالعه در میان بگذارد. بعد از ارائه نتیجه‌گیری پژوهش، بیشتر افراد با نتایج تحقیق موافق بودند. دوم: مقایسه‌های تحلیلی: در این روش به داده‌های خام رجوع گردید تا ساخت بندی نظریه با داده‌های خام مقایسه و ارزیابی گردد.

سوم: استفاده از تکنیک ممیزی: در این زمینه، چند متخصص (دو نفر دکتری جامعه‌شناسی و یک نفر دکترای روانشناسی) بر مراحل مختلف کد گذاری، مفهوم سازی و استخراج مقولات نظارت داشتند. همچنین در تحقیق پیش رو، به منظور سنجش روایی از تکنیک مقایسه‌های تحلیلی بهره گرفته شده است. از طرف دیگر در این تحقیق تلاش شده است تا با توصیف کامل زمینه، پیش فرض‌ها و شرایط پژوهش و ارایه جزئیات کامل در مورد نکات اساسی آن، موجب افزایش قابلیت انتقال شود تا برای کسانی که می‌خواهند یافته‌های تحقیق را به زمینه متفاوتی انتقال دهند، این امکان بوجود آید و پژوهشگران دیگر بتوانند در مورد معقول بودن این انتقال قضاوت نمایند. البته در مطالعات کیفی، به جای پایایی، مفهوم قابلیت اطمینان مطرح می‌شود، به این معنی که پژوهشگر به جای اینکه بخواهد افراد در شرایط مشابه به همان نتایج برسند، در پی آن است که خواننده، متقاعد شود که با توجه به فرایند طی شده در پژوهش، یافته‌ها از قابلیت اطمینان برخوردار هستند.

همچنین در پژوهش حاضر، برای قابل ردیابی بودن فرآیند پژوهش و برای اینکه امکان بازرسی و کنترل قابلیت اطمینان تحقیق، برای افراد خارج از پژوهش نیز فراهم شود، دست به تهیه یک «مسیر نمای حسابرسی» شده است. به این معنی که جزئیات مربوط به چگونگی گردآوری داده‌ها و نحوه تصمیم‌گیری‌ها، تفسیرها و تحلیل‌های طی شده در فرایند پژوهش را به عنوان جای پای برای حسابرسی تهیه و نگهداری شده و این مسیر نمای حسابرسی توسط متخصصانی خارج از پژوهش، مرور و مورد بازرسی قرار گرفته است. مشخصات مشارکت کنندگان پژوهش در جدول ۱ ذکر شده است.

جدول ۱: مشخصات مشارکت کنندگان در پژوهش

سن	وضعیت تاهل	مقطع تحصیلی	وضعیت اشتغال
۲۵	متاهل	کارشناسی ارشد مدیریت	شاغل
۲۸	متاهل	کارشناسی ارشد روانشناسی	شاغل
۱۹	مجرد	کارشناسی مددکاری	بی‌کار
۳۸	مجرد	دکتری مدیریت	شاغل
۳۹	متاهل	کارشناسی تربیت بدنی	بیکار
۲۲	مجرد	مهندسی معماری	بیکار
۲۸	مجرد	مهندسی شهرسازی	بیکار
۳۹	متاهل	کارشناسی مهندسی شیمی	متاهل
۴۰	مجرد	کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی	شاغل
۲۷	مجرد	پزشکی	شاغل
۳۵	مجرد	کارشناسی ارشد ادبیات	شاغل
۳۲	متاهل	کارشناسی ارشد حقوق	شاغل
۳۶	متاهل	کارشناسی ارشد حقوق	شاغل
۱۹	مجرد	مهندسی شیمی	بیکار
۲۱	مجرد	فیزیک	بیکار

سن	وضعیت تاهل	مقطع تحصیلی	وضعیت اشتغال
۱۶	متاهل	کارشناسی ارشد معماری	شاغل
۱۷	متاهل	کارشناسی ارشد شهرسازی	شاغل
۱۸	متاهل	کارشناسی ارشد عمران	شاغل
۱۹	مجرد	کارشناسی حقوق	بیکار
۲۰	مجرد	کارشناسی تربیت بدنی	بیکار
۲۱	مجرد	کارشناسی حسابداری	شاغل
۲۲	مجرد	کارشناسی معماری	بیکار
۲۳	متاهل	دکتری ادبیات	شاغل
۲۴	مجرد	مهندسی شیمی	بیکار
۲۵	متاهل	کارشناسی مددکاری	بیکار
۲۶	مجرد	کارشناسی روانشناسی	بیکار
۲۷	متاهل	کارشناسی ارشد حقوق	شاغل
۲۸	مجرد	کارشناسی حسابداری	شاغل
۲۹	متاهل	کارشناسی ارشد معماری	شاغل
۳۰	مجرد	کارشناسی ارشد مدیریت	شاغل
۳۱	متاهل	کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی	شاغل

یافته‌های تحقیق

هدف این پژوهش، مطالعه زمینه‌های اجتماعی موثر بر مشارکت در ورزش همگانی در بین دانشجویان زن با استفاده از استراتژی نظریه داده بنیاد است. با توجه به این نکته که کدگذاری مهمترین روش و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها در نظریه زمینه‌ای است، در پژوهش فرایند کدگذاری با استفاده از روش کدگذاری باز در وهله اول آغاز می‌شود، این مرحله که اولین قدم از تجزیه و تحلیل نظری به سمت اکتشاف مقولات و ویژگی‌های آنان است با استفاده از در نظر گرفتن واحد کدگذاری جمله به جمله به انجام رسیده است که طی آن به توصیفی از داده‌ها دست رسی پیدا شده است. با ظاهر شدن مفاهیم حاصل از کدگذاری خط به خط داده‌های پژوهش، نوبت به کدگذاری محوری می‌رسد که با استفاده از آن مفاهیم به دست آمده در جریان کدگذاری باز، به زیرمقوله‌های مربوط به داده‌ها پیوند داده شدند و در ادامه زیر مقولات به مقولات عمده مرتبط شدند. در ادامه فرایند کدگذاری محوری مقولات کلی به دست آمده در جریان کدگذاری باز در قالب چارچوب مدل پارادایمی تنظیم شدند که این مدل به شرایط، زمینه‌ها، استراتژی‌ها و پیامدهای مشارکت دانشجویان در ورزش همگانی می‌پردازد. در نهایت در مرحله کدگذاری انتخابی، مقوله هسته انتخاب شد و با استفاده از تکنیک داستان پردازی به طور منظم با سایر مقوله‌ها پیوند داده شد (شرح خط داستان در جمع بندی و نتیجه گیری). در این قسمت تمامی مقولات پیرامون یک مقوله هسته یکپارچه شدند و مقولاتی که نیاز به تشریح بیشتری داشتند با در نظر گرفتن نقش آن مقوله در خط داستان با جزئیات بیشتری شرح داده شدند. با انجام کدگذاری باز در حین جمع آوری داده‌ها ۳۲ مقوله اصلی به دست آمدند. با انجام کدگذاری محوری زیر مقوله‌ها به یکدیگر و همچنین به مقوله‌های عمده ربط یافتند و همچنین نوع مقوله‌ها از حیث علی، فرایندی و پیامدی مشخص شدند. مقولات و زیرمقولات عمده به دست آمده از جریان پژوهش به شرح زیر است:

شرایط علی:

شرایط علی یا سبب ساز معمولاً آن دسته از رویدادها و وقایع اند که بر پدیده‌ها اثر می‌گذارند (استراوس و کوربین، ۱۳۹۳: ۱۵۲)؛ به نقل از اکبری و صفری، ۱۳۹۷: ۱۱۷) در پژوهش حاضر شرایط علی عواملی هستند که منجر به مشارکت دانشجویان در ورزش

همگانی می‌شود. بنا به تفسیر افراد مورد مطالعه می‌توان به: بحران اقتصادی و مشغله‌های زندگی، سرمایه اجتماعی ورزش محور، سرمایه فرهنگی ورزش محور و نگاه جنسیتی به ورزش به عنوان مهمترین عاواملی که بر مشارکت اجتماعی زنان دانشجو موثرند اشاره کرد (دیگر عوامل اکتشافی در جدول ۲ مشخص شده است).

جدول ۲: شرایط علی-مفاهیم، مقوله‌های فرعی و اصلی

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم
فرهنگ بی تحرکی	فرهنگ آپارتمان نشینی	آپارتمان نشینی، بی تحرکی، بی انگیزگی، خستگی و بی حوصلگی/احساس تنهایی و بی حوصلگی/بی انگیزگی
بحران اقتصادی و مشغله‌های زندگی	مشکلات و مشغله‌های زندگی	مشکلات زندگی، مسایل اقتصادی، گرفتاری‌های روزمره، نداشتن اوقات فراغت، چندین شیفت کاری،
معلولیت جسمانی	مشکلات جسمی	مشکلات عدیده جسمانی: معلولیت/آرتروز، پادرد، کمردرد و دیگر مشکلات جسمی
تشویق و حمایت اجتماعی	تشویق و حمایت اطرافیان	حمایت اجتماعی: تشویق خانواده و دوستان/ تشویق هم کلاسی‌ها و همکاران/تشویق همسر/حمایت مالی دوستان، حمایت معنوی دوستان، تشویق دوستان برای عضویت در باشگاه‌های ورزشی، تشویق دوستان برای حفظ تناسب اندام
سرمایه اجتماعی ورزش محور	حمایت رسانه ای	نقش رادیو و تلویزیون/رسانه‌های همگانی/شبکه‌های مجازی/فیلم‌های تبلیغاتی/نمایش حرکات ورزشی در فیلم‌ها و سریال‌ها
	عضویت در گروه‌های ورزشی	عضویت در گروه‌های ورزشی، پیاده روی، کوه نوردی، گروه‌های ورزشی در پارک‌ها و گروه دوچرخه سواری
	اعتماد به گروه‌های ورزشی	اعتماد به دوستان ورزش کار، اعتماد به گروه‌های ورزشی، اعتماد به فضاهای ورزشی
سرمایه فرهنگی ورزش محور	فرهنگ ورزشی	مطالعه روزنامه‌های ورزشی/مجلات ورزشی/سایت‌های ورزشی/عضویت در شبکه‌های مجازی با موضوعیت ورزش/مشاهده آموزش‌های ورزشی در رسانه‌ها/تماشای مسابقات ورزشی/کسب آگاهی در ورزش
آگاهی فرد از سودمندی فعالیت ورزشی	آگاهی ورزشی	آگاهی فرد در خصوص تأثیر ورزش بر کاهش فشار خون، کاهش چربی خون، کاهش قندخون، کاهش استرس، تأثیر ورزش بر جلوگیری از بیماری‌های قلبی و عروقی، اضطراب و افسردگی
موانع ورزش همگانی	موانع ورزش	غیرفعال بودن گروه‌های ورزشی/ضعف دانشی از انجام فعالیت‌ها/نبودن وسایل و امکانات جهت انجام فعالیت ورزشی/شرایط جوی و آب و هوایی در منطقه
انگیزه ورزش همگانی	انگیزه‌های ورزشی	محدودیت مسابقات ورزشی همگانی با ایجاد انگیزه در زنان/نبودن گروه‌های ورزشی انگیزشی/محدودیت سازمان‌های حمایتی از ورزش با هدف ایجاد انگیزه ورزشی /
احساس نیاز به ورزش	نیاز به ورزش در زنان	ناآگاهی از فواید ورزش/احساس نیاز نکردن نسبت به فعالیت ورزشی/عدم شناخت کافی از اهمیت ورزش در سلامت بدن/عدم احساس نیاز در خصوص واجب بودن ورزش برای کاهش کلسترول، قند خون، فشار خون و بیماری‌های دیگر
ویژگی ورزش همگانی	توصیف ورزش همگانی	جذابیت ورزش برای سلامتی/سهل الوصول بودن ورزش همگانی/مجانمی بودن ورزش همگانی/تنوع فعالیت‌ها در ورزش همگانی/کمک به سلامتی/شادابی بدن و روحیه و روان
نگاه جنسیتی به ورزش	جنسیت در ورزش	نگاه جنسیتی به زنان که نباید ورزش آنها را مردان ببینند/نگاه فرهنگ جامعه به فعالیت جداگانه برای زنان و مردان در ورزش/محدودیت‌های پوششی در ورزش بانوان/اطاق فرسا شدن ورزش با محدودیت برای زنان

مصاحبه شونده شماره ۲ اظهار می‌دارد که "متأسفانه فرهنگ آپارتمان نشینی که با بی حوصلگی و تنبلی همراه است باعث شده که حتی بچه‌های کوچک خانواده تناسب اندام را از دست بدهند"، مصاحبه شونده ۱۰ به این نکته اشاره دارد که "متأسفانه نگاه جنسیتی به ورزش باعث شده است که برخی از مردم تاب تحمل ورزش زنان را نداشته باشند" مصاحبه شونده شماره ۱۴ به

محدودیت های ورزش برای زنان اینگونه اشاره دارد که "مثلا ورزش دوچرخه سواری که برای سلامتی خیلی مهم است با محدودیت هایی برای زنان همراه شده است". یکی دیگر از عوامل مهم و موثر بر مشارکت ورزشی زنان سرمایه اجتماعی ورزش محور است که با مولفه هایی از جمله: حمایت رسانه ای، عضویت در گروه های ورزشی و اعتماد به گروه های ورزشی مشخص می شود. هر چه که جامعه بتواند شرایط عضویت زنان را در گروه های ورزشی تسهیل نماید و هر چه اعتماد به گروه های ورزشی نزد خانواده ها بیشتر باشد، مشارکت زنان در ورزش همگانی افزایش می یابد. مصاحبه شونده شماره ۳ اظهار می دارد "در خانواده ما اعتماد به عضویت در گروه های ورزشی و صرف اوقات فراغت با دوستان جایگاهی ندارد چرا که پدر و مادر نظارت زیادی بر روابط دوستانه من دارند"

شرایط زمینه ای:

شرایط زمینه ای مجموعه خاصی از شرایطی اند که در یک زمان و مکان خاص جمع می آیند تا مجموعه اوضاع و احوال یا مسائلی را به وجود آورند که اشخاص با عمل/تعامل های خود به آن ها پاسخ می دهند (استراوس و کوربین، ۱۳۹۳: ۱۵۲؛ به نقل از اکبری و صفری، ۱۳۹۷: ۱۱۷) مجموعه ای از عوامل در قالب شرایط زمینه ای بر نظام معنایی دانشجویان در بستر مطالعه تاثیر دارند:

جدول ۳: شرایط زمینه ای - مفاهیم، مقوله های فرعی و اصلی

مقوله اصلی	مقوله عمده	مفاهیم
ارتباطات سالم ورزش محور	محوریت ورزش در زندگی دوستان	میزان ارتباط با افراد ورزش کار/گروه های ورزشی/افراد انگیزه دهنده ورزشی/افراد با فرهنگ ورزشی/خانواده های ورزش محور/دوستان ورزش محور
سبک زندگی ورزش محور	ورزش به عنوان سرلوحه زندگی	جایگاه رژیم غذایی و ورزش، در زندگی شهروندان/رژیم غذایی، دوری جستن از مصرف سیگار و قلیان، سوء مصرف مواد مخدر و...، ورزش و فعالیت های بدنی را سرلوحه زندگی خویش قرار دادن/ پیاده روی منظم، استفاده از وسایل ورزشی در پارک ها
سبک زندگی سلامت محور	اهمیت به سلامتی در زندگی	اهمیت رژیم غذایی/اهمیت تناسب دوری از غذاهای چرب/دوری کردن از مصرف فست فود، دوری کردن از پر خوری / دوری از مصرف نوشابه، دوری از مصرف مواد قندی،
آگاهی از سودمندی ورزش	سودمندی ورزش	آگاهی فرد درباره تاثیر ورزش بر کاهش فشار خون، کاهش چربی خون، کاهش قندخون، کاهش استرس، تاثیر ورزش بر جلوگیری از بیماری های قلبی و عروقی، اضطراب و افسردگی

ارتباطات سالم ورزش محور، سبک زندگی ورزش محور، سبک زندگی سلامت محور و آگاهی از سودمندی ورزش از جمله مهمترین عوامل زمینه ای تاثیرگذار بر مشارکت زنان در ورزش همگانی هستند. هر چه که فرد و خانواده اهمیت بیشتری به محوریت سلامت و ورزش در زندگی خود دهند به همان اندازه زمینه مناسب تری برای مشارکت زنان در ورزش همگانی ایجاد می شود. مصاحبه شونده شماره ۱۷ اظهار می دارد "خانواده ما خیلی به ورزش اهمیت می دهند و مرتباً اعضای خانواده را به پیاده روی می برند" مصاحبه شونده شماره ۱۸ اظهار می دارد "تلاش می کنم همیشه دوستان ورزشی برای خود انتخاب کنم که همراه و پایه ورزش باشند" از طرف دیگر هر چه آگاهی فرد درباره تاثیر ورزش بر کاهش فشار خون، کاهش چربی خون، کاهش قندخون، کاهش استرس، تاثیر ورزش بر جلوگیری از بیماری های قلبی و عروقی، اضطراب و افسردگی بیشتر باشد تمایل بیشتری برای ورزش می یابد. مصاحبه شونده ۹ اظهار می دارد "پزشک به مادرم جهت کاهش قند و چربی اش ورزش را و مخصوصاً پیاده روی را توصیه کرده است" مصاحبه شونده شماره ۱۰ "ورزش دویدن دوی هر دردی است و تمام مشکلات بدنی را حل می کند"

شرایط مداخله گر:

شرایطی که عوامل تاثیرگذار بر عمل-تعامل ها را تسهیل یا محدود می کنند، این شرایط آنهایی هستند. که شرایط علی را تخفیف یا تغییر می دهند. (حیدری و همکاران، ۱۳۹۸: ۱-۳۵) شرایط مداخله گر در پژوهش حاضر به شرح زیر مشخص شده است:

جدول ۴: شرایط مداخله گر- مفاهیم، مقوله های فرعی و اصلی

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم
مدیریت شخص بر بدن خود	تناسب اندام	تمایل به لاغر شدن/ کاهش وزن/ تناسب اندام/ کاهش سایز بدن/ کاهش چربی و چربی سوزی/ اندام ورزیده داشتن/ کاهش سایز شکم/ پهلو/
انتظارات فرهنگی ورزش محور	انتظارات اجتماعی مبتنی بر سلامت	انتظارات فرهنگی در خصوص کاهش وزن/ تناسب اندام/ زیبا بودن اندام ورزشی و تناسب اندام/ ارزش شدن تناسب اندام در جامعه/
	انتظارات فردی از سلامت	پنداشت فرد از اینکه اگر برای سلامتی، رژیم غذایی و تناسب اندامش اهمیت قائل شود، جلوه بهتری در چشم دیگران دارد و دیگران ارزش بیشتری برای او قائل می شوند.
تصور شخص بر بدن	رضایت از اندام	میزان رضایت از اندام، صورت، نواحی مختلف بدن/ ارضایت از شکل و حالت صورت/ قد،/وز/ اندام های تختانی/ میزان چربی انباشته شده در نواحی شکم/ رنگ پوست،/ اندام های فوقانی بدن
سیاست های ورزشی	نگاه مسئولین به ورزش	نگاه مسئولین به ورزش/ برنامه های شهرداری برای ورزش/ برنامه های دانشگاه برای ورزش/ برنامه های سازمان های ورزشی/ اختصاص ساعاتی به ورزش در همه سازمان ها و نهاد ها
زیرساخت های فرهنگی	مسائل فرهنگی	آموزش به خانواده ها در خصوص اهمیت ورزش برای زنان/ عضویت زنان در گروه های ورزشی زنانه/ پذیرش اجتماعی و فرهنگی ورزش برای زنان/ ارزش های ورزشی برای زنان در جامعه/ ارزش های فرهنگی مذهبی برای ورزش زنان
زیرساخت های ورزشی	مسائل زیرساختی	زیرساخت های مناسب ورزش زنان/ وسایل ورزشی زنانه (دوچرخه های مناسب زنان/ وسایل ورزشی با پوشش مطلوب فرهنگی برای زنان/ ایجاد محیط های باز زنانه/ محیط های مناسب ورزش زنان
زیرساخت های امنیتی	مسائل مدیریتی امنیتی	مبارزه با اراذل و اوپاش در پارک ها/ تفریگاهها/ کوهنوردی/ جمع آوری معتادین و نوامیس مردمی/ متلک گویان/ فحاشان و توهین کنندگان به زنان/

در خصوص شرایط مداخله گر که می توانند آنها را به سوی مشارکت فعالانه در ورزش همگانی سوق دهند، زیرساخت های اجتماعی بسیار اهمیت دارند. مصاحبه شونده شماره ۱۵ به زیرساخت های امنیتی برای زنان اشاره دارد و می گوید "متأسفانه در هنگام ورزش همیشه از مزاحمان خیابانی رنج می بریم" مصاحبه شونده ۱۰ می گوید "اگر در پارک پلیس نباشد دیگر اراذل و اوپاش مجالی برای ورزش به زنان نمیدند" در کنار زیرساخت های امنیتی باید زیرساخت های ورزشی هم فراهم باشد. مصاحبه شونده ۸ می گوید "اگر یک پیاده رو برای پیاده روی در کنار پارک احداث می شد به راحتی می توانستیم ورزش کنیم" مصاحبه شونده ۱۴ " امکانات حداقلی در پارک ها برای ورزش اگر وجود داشته باشد باعث ایجاد انگیزه ورزشی می شود" نگاه مسئولین به ورزش/ برنامه های شهرداری برای ورزش/ برنامه های دانشگاه برای ورزش/ برنامه های سازمان های ورزشی/ اختصاص ساعاتی به ورزش در همه سازمان ها و نهادها نیز نقش بسزایی در مشارکت ورزشی دانشجویان دارد. مصاحبه شونده شماره ۳ " اختصاص سالن برای انجام حرکات ورزشی برای زنان" و مصاحبه شونده شماره ۱۱ " جداسازی برخی پارک ها برای ورزش زنان" را دارای نقش مهمی در مشارکت ورزشی زنان می داند.

راهبردها (عمل-تعامل ها)

راهبردها یا عمل-تعامل ها کنش های با منظور عمدی اند که برای حل یک مساله صورت می گیرند و با صورت گرفتن آن ها پدیده شکل می گیرد. شایان ذکر است که راهبردها به آنچه فرد در درون خود می گوید و می کند نیز اطلاق می شود. (حیدری و همکاران، ۱۳۹۸: ۱-۳۵) مهم ترین راهبردها یا عمل-تعامل ها بدین قرارند:

جدول: راهبردها (عمل-تعاملها)- مفاهیم، مقوله های فرعی و اصلی

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم
ایجاد زیرساخت های مناسب ورزش	ضعف در مدیریت فضاهای شهری	اختصاص یکسان امکانات ورزشی به مناطق شمال و جنوب شهر/ ایجاد فضای باز مناسب ورزش زنان/ ایجاد امکانات ورزشی برای زنان/ محیط های ورزشی/ نبودن امکانات مناسب برای ورزش/ ازدحام در کنار وسایل ورزشی در پارک ها/ کیفیت پایین اماکن ورزشی
آگاهی رسانی ورزشی	آگاهی زنان از ورزش	عدم شناخت صحیح شهروندان از تمرینات ورزشی/ نشناختن مهارت های ورزشی/ حرکات ورزشی/ تمرینات ورزشی/ مهارت های ورزش همگانی
ایجاد امنیت محیطی	مبارزه با مزاحمت	وجود مزاحمت های خیابانی برای زنان/ متلک گویی/ سرقت وسایل/ سرقت کیف دستی/ در مکان های ورزشی
ایجاد انگیزه ورزشی در مسئولین	انگیزه مسئولین	بی توجهی مسئولین به ورزش/ عدم سرمایه گذاری مطلوب دولت و سازمان های خصوصی بروی ورزش همگانی/ حمایت مالی ضعیف/
تعامل بین پزشکان و جامعه ورزشی	ایجاد انگیزه به بیماران	نبودن تعامل بین درمان پزشکی و ورزش/ تعامل بین پزشک و راهنمایی بیمار/ گوشزد کردن امنیت تمرینات ورزشی به بیمار/ ایجاد انگیزه به بیمار/ ایجاد علاقه در بیمار

متأسفانه ضعف مدیریت فضاهای شهری خود را در زیرساخت های مناسب ورزش در شهر کرمان نشان می دهد. مصاحبه شونده شماره ۱۸ به ضعف زیر ساخت ها اشاره دارد و می گوید "در شهر مکان های زیاد مناسبی برای ورزش وجود ندارد و چه برسد به ورزش برای زنان" مصاحبه شونده ۹ "تعداد پارک ها و مراکز تفریحی ورزشی در شهر کرمان به اندازه انگشتان دست هم نمی رسد" مصاحبه شونده ۹ "کیفیت مراکزی که برای ورزش وجود دارد برای بانوان مناسب نیست و متأسفانه بیشتر مزاحمت را برای ما به همراه دارد تا مکانی مناسب ورزش". مصاحبه شونده شماره ۲۱ به

آگاهی رسانی ورزشی توجه دارد و اظهار می دارد که "عدم شناخت صحیح شهروندان از تمرینات ورزشی باعث ایجاد آسیب های عضلانی و به دنبال آن بی علاقه گی به ورزش می شود" مصاحبه شونده ۲۰ می گوید "اکثر زنان مهارت های مناسب کشتی و نرمشی را در ورزش همگانی نداشته و بیشتر به خود آسیب می زنند". تعامل بین پزشکان و جامعه ورزشی نیز یکی دیگر از مسایلی است که در زمینه ورزش همگانی باید به آن توجه شود. مصاحبه شونده شماره ۱۰ می گوید "پزشکان با ایجاد انگیزه در بیماران می توانند آنها را به انجام فعالیت بدنی در منزل و خارج از آن تشویق کنند" مصاحبه شونده شماره ۳ می گوید "به نظرم پزشکان خود باید آموزش حرکات صحیح ورزشی را برای بیماران بگویند"

مسئولین هم نیازمند انگیزه ورزشی هستند. مصاحبه شونده ۱۵ می گوید "ورزش یک فرهنگ می خواهد که اگر مسئولین خودشان اهل ورزش نباشند اهمیتی برای ورزش مردم هم قائل نمی شوند" مصاحبه شونده ۲۲ معتقد است "مدیرانی که خودشان در زندگی ورزش دوست هستند دیگران را هم تشویق به ورزش می کنند" از نظر مصاحبه شونده ۱۴ "مسئولین ورزشی با ایجاد امکانات برای مردم مشوق ورزش و سلامتی مردم می شوند"

پیامدها: هر جا انجام یا عدم انجام عمل - تعامل معینی در پاسخ به امر یا مساله ای یا به منظور اداره یا حفظ موقعیتی از سوی فرد یا افرادی انتخاب شود. پیامدهای پدیده می آید. (حیدری و همکاران، ۱۳۹۸: ۱-۳۵) راهبردها یا عمل - تعامل دانشجویان در شرایط موجود منجر به پیامدهای زیر می شود:

مهمترین پیامد مشارکت زنان در ورزش همگانی از نظر مشارکت کنندگان در تحقیق، در مقولات ارتقای توانایی بدنی، ایجاد سلامت و تندرستی، ارتباطات سالم با دیگران و کنترل خشونت در جامعه آشکار می شود. همان طور که شاهد هستیم متأسفانه نرخ خشونت در جامعه ما بسیار رو به افزایش است. در تحقیقات علمی عوامل مختلفی را بر ایجاد خشونت معرفی نموده اند اما نتایج

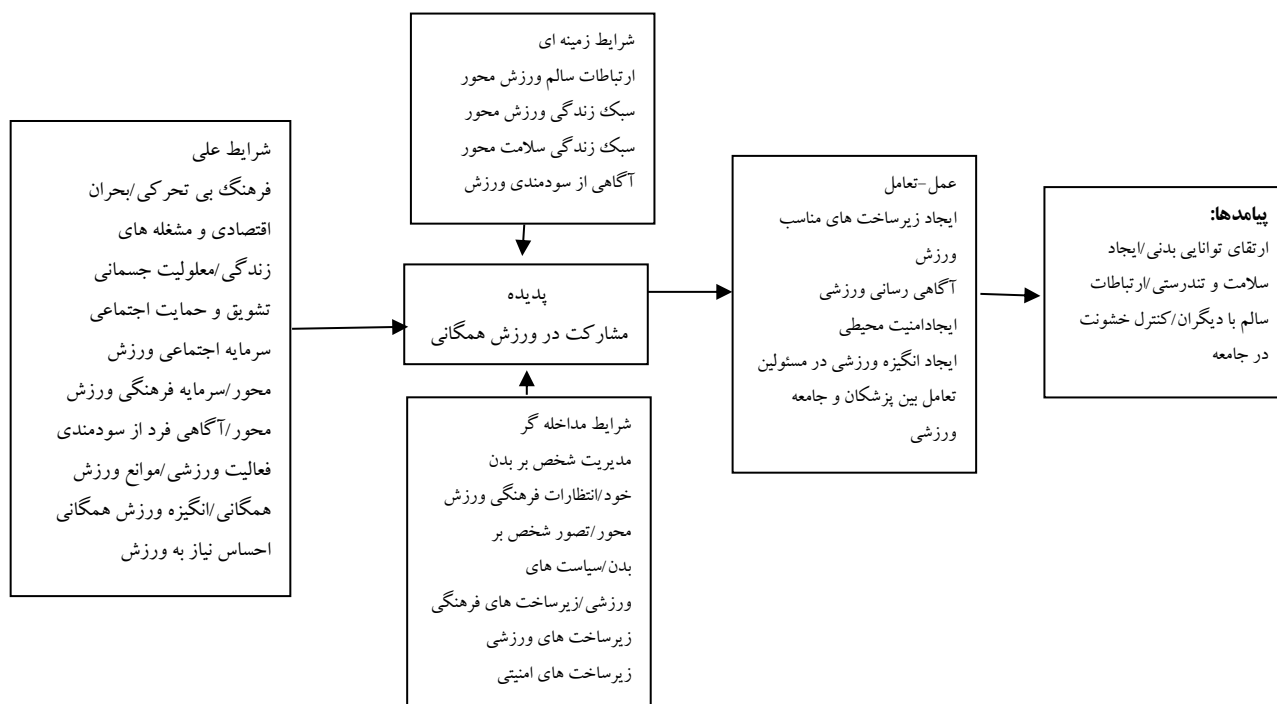
حیرت آور تحقیق نشان از تاثیر ورزش و بالخصوص ورزش همگانی بر کاهش خشونت در جامعه است. از نظر مشارکت کنندگان انجام فعالیت‌های ورزشی در طولانی مدت "کنترل خشونت"، "کنترل استرس و اضطراب" را برای مردم به ارمغان می‌آورد که می‌تواند "ورزش میزان خشونت را در محیط کار و زندگی کاهش دهد" مصاحبه شونده شماره ۱۹ اظهار می‌دارد "از زمانی که پدرم به پارک می‌رود و با هم سن و سالهای خودش پیاده روی می‌کند، آرام تر شده و اضطرابش کمتر شده" مصاحبه شونده ۶ می‌گوید "صبح‌ها به همراه پدر و مادر به ورزش پیاده روی می‌رویم و روحیه مان خیلی بهتر شده است".

جدول ۲: مقولات و زیرمقولات به دست آمده در جریان پژوهش

مفاهیم	مقوله فرعی	مقوله اصلی
سلامت و تندرستی / سلامت و دوری از بیماری / ارتقا به سطح توانایی بدنی / حداقل تجربه منفی مرتبط با فعالیت بدنی	توانایی بدنی	ارتقای توانایی بدنی
مشارکت تدریجی در ورزش / یادگیری مهارت‌های جدید / لذت بردن ناشی از مشارکت مثبت	سلامت و تندرستی	ایجاد سلامت و تندرستی
برقراری روابط دوستانه، پذیرش در گروه همسالان، حمایت شدن بوسیله دیگران مهم،	ارتباط ورزشی	ارتباطات سالم با دیگران
کنترل خشونت در شهروندان / پرخاشگری در جامعه / محیط‌های کاری / دانشگاهی / آموزشی و اقتصادی	کنترل خشونت	کنترل خشونت در جامعه

مقوله مرکزی:

مقوله هسته یا مرکزی را می‌توان به عنوان مضمون اصلی در پژوهش معرفی کرد. در تحقیق پیش رو بر مبنای فرایند تحقیق و داده‌های حاصله و همچنین مقولات اکتشافی در مرحله موسوم به کدگذاری گزینشی، "ایجاد انگیزش اجتماعی-فرهنگی ورزش محور" به عنوان مقوله هسته که توان تحلیل فرایند درک و تفسیر عوامل موثر بر مشارکت دانشجویان در ورزش همگانی را دارند در نظر گرفته شده است. بر مبنای این مقوله تفسیر افراد مورد مطالعه بر این است که اگر ورزش به عنوان یک سبک زندگی بین شهروندان پذیرش شده و به صورت یک عنصر فرهنگی جلوه گر شود یعنی دارای بار ارزش اجتماعی گردد و اگر اهمیت به تناسب اندام و تندرستی با ارزش‌های فرهنگی عجین شود می‌تواند ایجاد کننده انگیزه برای پیر و جوان در ورزش باشد.

شکل ۱: الگوی پارادایمی داده بنیاد عوامل اجتماعی موثر بر عوامل موثر بر مشارکت دانشجویان در ورزش همگانی

جمع بندی و نتیجه گیری

امروزه از یک طرف با ورود به دنیای مدرن و راه یافتن زنان به عرصه های گوناگون اجتماعی و حتی سیاسی و از طرف دیگر با شکل گیری فرهنگ آپارتمان نشینی و فقر حرکتی بین خانواده ها، اهمیت ورزش همگانی سبب گردیده است تا توسعه آن به عنوان یکی از اهداف مهم دولت ها مشخص گردد (ویدوپ، کینگ، پرنل و دیگران^۱، ۲۰۱۸: ۸) با توجه به این موضوع تحقیق پیش رو در تلاش است تا زمینه های اجتماعی موثر بر مشارکت در ورزش همگانی در بین زنان دانشجویان را در دانشگاه آزاد کرمان با استفاده از استراتژی نظریه داده بنیاد مورد بررسی قرار گیرد. مهمترین اهداف تحقیق به این قرار بوده است:

دانشجویان زن چه تفسیری از پدیده مشارکت در ورزش همگانی دارند و نظام معنایی آن ها پیرامون چه مفاهیمی شکل گرفته است؟^۲ - راهبردها یا عمل-تعامل، شرایط یا عوامل علی، زمینه ای و مداخله گر و پیامدهای مشارکت دانشجویان زن در ورزش همگانی در بستر مورد مطالعه چگونه است؟ و بر مبنای چه مفهوم مرکزی می توان نظام معنایی دانشجویان زن را در خصوص مشارکت در ورزش همگانی و همچنین عوامل مرتبط با آن را در بستر مورد مطالعه تفسیر و تحلیل کرد؟

در پژوهش پیش رو، شامل مقولات گوناگونی می شود. بحران اقتصادی در جامعه ما باعث شده است تا مشکلات و مشغله های زندگی مشارکت کنندگان در تحقیق زیاد باشد و این موضوع باعث شده است تا "گرفتاری های زندگی" با "بی حوصلگی" و "بی انگیزگی" همراه باشد که مشارکت در فعالیت های ورزش همگانی را تحت الشعاع خود قرار دهد. این نتایج با نتایج تحقیقات: وفایی مقدم، فروزان، رضوی و افشاری (۱۳۹۷)، ندایی، حسن پور و قصابی (۱۳۹۹) هماهنگی است. از طرف دیگر فرهنگ آپارتمان نشینی "فقر حرکتی" و "بی انگیزگی" را موجب شده که خود مانعی برای استقبال مشارکت کنندگان تحقیق در ورزش همگانی است. اگر فرد دچار انواع "معلولیت های جسمانی" نیز باشد این موضوع نیز مزید بر علت می شود. با این وجود "تشویق و حمایت های اجتماعی" که می تواند از سوی سازمان ها و نهادهای اجتماعی و همچنین از سوی خانواده ها و دوستان و بستگان فرد صورت می گیرد می تواند انگیزه مناسبی را جهت ورزش در افراد ایجاد کند. این نتایج با نتایج تحقیقات: کونگ، تیلور (۲۰۱۴) کشتی دار، صاحبکاران، رضوی و کلاشی (۱۳۹۷) نوذری، عربی و علم (۱۳۹۹) هماهنگ است. مجموعه این فعالیت ها اگر با حمایت رسانه ای از طریق "رسانه های همگانی" از جمله "رادیو و تلویزیون" و "شبکه های اجتماعی" به صورت "مجازی یا آنلاین" و همچنین "شبکه های غیر مجازی" همراه شود قادر خواهد بود تا "اعتماد اجتماعی نسبت به ورزش" را برانگیخته سازد. و این اعتماد با اعتماد به "اعتماد به دوستان ورزش کار"، "اعتماد به گروه های ورزشی"، "اعتماد به فضاهای ورزشی" همراه خواهد بود و منجر به "عضویت افراد در گروه های ورزشی" می شود. مجموعه این عوامل یعنی "مشارکت و حمایت اجتماعی"، "اعتماد اجتماعی نسبت به ورزش" و "شبکه های اجتماعی حمایتی" مفهومی با عنوان "سرمایه اجتماعی ورزش محور" را شکل می دهند. این نتایج با نتایج تحقیق سونگکویی^۳ (۲۰۲۱) هماهنگ است. اگر افراد به مطالعه "روزنامه ها"، "مجلات"، "سایت های ورزشی" علاقه مند باشند و به دنبال "مشاهده آموزش های ورزشی در رسانه ها"، "تماشای مسابقات ورزشی" و "کسب آگاهی در ورزش" باشند دارای سرمایه فرهنگی ورزش محور می شوند که تاثیر بسزایی بر مشارکت زنان در فعالیت های ورزش همگانی خواهد داشت. این نتایج با نتایج تحقیقات: نظری و همتی (۱۳۹۹) فراهانی، قلی زاده، فراهانی و هنری (۱۴۰۰) الجیوارسی، نونز پومار و همکاران^۳ (۲۰۲۱) هماهنگ است. البته مساله مهمی که برای زنان در ورزش همگانی مطرح است "نگاه جنسیتی به ورزش" است. در شهر کرمان این نگاه در بین مردم وجود دارد که نگاه "نباید ورزش کردن زنان را مردان ببینند" در واقع "نگاه فرهنگی جامعه تاکید به جدایی فعالیت های ورزشی برای زنان و مردان" است. این نگاه در اکثریت خانواده های سنتی وجود دارد و علت آن هم "مزاحمت های خیابانی" است که هنگام ورزش برای تعداد کثیری از مشارکت کنندگان در پژوهش رخ داده است. از طرف

¹ Widdop, King, Parnell, Cutts & Millward

² songkui

³ Alguacil, Nunez-pomar et all

دیگر "محدودیت‌های پوششی در ورزش بانوان" باعث شده که مشارکت کنندگان اظهار دارند که "ورزش برای آنها فعالیتی طاقت فرسا" است و این محدودیت‌های اجتماعی و سنتی مانعی در مقابل ورزش زنان است.

اما در خصوص شرایط زمینه ای که خود مجموعه خاصی از شرایط است که در یک زمان و مکان خاص جمع می‌آیند تا مجموعه اوضاع و احوال یا مسائلی را به وجود آورند که اشخاص با عمل/تعامل‌های خود به آن‌ها پاسخ می‌دهند، حاکی از آن است که "ارتباطات سالم ورزش محور" را می‌توان به عنوان یکی از مقولات مهم زمینه ای معرفی کرد. هر اندازه "میزان ارتباط فرد با افراد ورزش کار"، "گروه‌های ورزشی" و افراد با فرهنگ ورزشی "بیشتر باشد زمینه مناسبی را برای انجام فعالیت‌های ورزش همگانی در زنان را به دنبال خواهد داشت. اگر زنان به "سبک زندگی ورزش محور" روی آورند، و برای "رژیم قضایی" و "ورزش"، "جستن از مصرف سیگار و قلیان" "سوء مصرف مواد مخدر"، "پیاده روی‌های منظم در طول روز" ارزش قایل شوند نیز زمینه مناسبی برای مشارکت زنان در ورزش همگانی فراهم می‌آید. این نتایج با نتایج تحقیق اودانی، فلاهرتی، ویتچ و همکاران^۱ (۲۰۱۸) هماهنگ است. "سبک زندگی سلامت محور" نیز که با مقولاتی از جمله "دوری از غذاهای چرب"، "مصرف فست فود"، و دوری از پرخوری همراه است نیز می‌تواند بستر مناسبی را بوجود آورد. هرچه "آگاهی فرد از سودمندی ورزش" و "تاثیر ورزش بر سلامت" بیشتر باشد زمینه مناسبی برای ورزش همگانی ایجاد می‌شود. این نتایج با نتایج تحقیقات: کونگ، تیلور (۲۰۱۴). اودانی، فلاهرتی، ویتچ و همکاران^۲ (۲۰۱۸) هماهنگ است.

شرایط مداخله گر که اشاره به شرایطی دارد که عوامل تاثیرگذار بر عمل-تعامل‌ها را تسهیل یا محدود می‌کنند، و درواقع آن‌هایی هستند که شرایط علی را تخفیف یا تغییر می‌دهند. نیز در تحقیق پیش رو بسیار حایز اهمیت اند. نتایج داده‌های تحقیق حاکی از آن است که "مدیریت شخص بر بدن" که با "تمایل به لاغر شدن"، "کاهش وزن"، "تناسب اندام" و "کاهش سایز بدن" همراه است به همراه "انتظارات فرهنگی ورزش محور" که در واقع انتظارات فرهنگی در خصوص "کاهش وزن"، "تناسب اندام" و زیبایی هستند، می‌تواند به عنوان یکی از شرایط مداخله گر در تحقیق نقش بازی کند. این نتایج با نتایج تحقیقات: فراهانی، قلی زاده، فراهانی و هنری (۱۴۰۰)، الجیواریسی، نونز پومار و همکاران^۳ (۲۰۲۱) لایو^۴ (۲۰۲۱) صاحبکاران، رضوی و کلاشی (۱۳۹۷) نوذری، عربی و علم (۱۳۹۹) هماهنگ است.

"تصور شخص بر بدن" که با مسایلی از جمله "میزان رضایت از اندام"، "صورت" و، "نواحی مختلف بدن" همراه است، عامل مداخله گر دیگری محسوب می‌شود. اما مهمترین عامل مداخله گر بنا به تفسیر مشارکت کنندگان در تحقیق "سیاست‌های ورزشی" که با مواردی از جمله "نگاه مسئولین به ورزش" و "برنامه‌های شهرداری برای ورزش" همراه است می‌تواند در کنار "زیرساخت‌های فرهنگی"، "زیرساخت‌های ورزشی" و "زیرساخت‌های امنیتی" نقش مهمی به عنوان عوامل مداخله گر بر عهده گیرد. اگر "زیرساخت‌های مناسب ورزش زنان"، "وسایل ورزشی زنانه (دوچرخه‌های مناسب زنان)" و مسایلی از این قبیل مهیا باشد و از طرف دیگر اگر توجه به زیرساخت‌های امنیتی برای زنان که با مواردی از جمله "مبارزه با اراذل و اوباش در پارک‌ها" و "تفریگاهها/" به هنگام "کوهنوردی و ورزش‌های هوایی" رخ می‌دهد مبارزه شود و همچنین نیروی محترم انتظامی در زمینه "جمع آوری معتادین"، "اراذل و اوباش" سختگیری بیشتری نشان دهد این موضوع می‌تواند به عنوان شرایط مداخله گر منجر به شکل‌گیری مطلوب مشارکت زنان در فعالیت‌های ورزش همگانی شود.

با توجه به موارد مطرح شده می‌توان گفت که مجموعه مقولات "ایجاد زیرساخت‌های مناسب ورزش"، "آگاهی رسانی ورزشی"، "ایجاد امنیت محیطی"، "ایجاد انگیزه ورزشی در مسئولین" و "تعامل بین پزشکان و جامعه ورزشی" می‌تواند به عنوان

¹ Odani,flaherty et all

² Odani,flaherty et all

³ Alguacil,Nunez-pomar et all

⁴ liu

راهبردها یا عمل-تعاملها که کنش‌های با منظور عمدی اند که برای حل یک مساله صورت می‌گیرند و با صورت گرفتن آنها پدیده شکل می‌گیرد، مطرح شود.

پیامدهای مشارکت زنان در ورزش همگانی با مقولاتی از جمله: "ارتقای توانایی بدنی"، "ایجاد سلامت و تندرستی"، "ارتباطات سالم با دیگران" و "کنترل خشونت در جامعه" معرفی شده است. در نهایت "ایجاد انگیزش اجتماعی-فرهنگی ورزش محور" به عنوان مقوله هسته یا مرکزی در تحقیق معرفی شده است که اشاره به این دارد که اگر ورزش به عنوان یک سبک زندگی بین شهروندان پذیرش شده و به صورت یک عنصر فرهنگی جلوه گر شود یعنی دارای بار ارزش اجتماعی گردد و اگر اهمیت به تناسب اندام و تندرستی با ارزش‌های فرهنگی عجین شود، می‌تواند ایجاد کننده انگیزه برای پیر و جوان در ورزش باشد. وفایی مقدم، فروزان، رضوی و افشاری (۱۳۹۷: ۴۳-۷۲) صاحبکاران، رضوی و کلاشی (۱۳۹۷: ۲۳۵-۲۵۴) نوذری، عربی و علم (۱۳۹۹: ۱۸۹-۲۰۰)

منابع

۱. استراوس، انسلم و کربین، جولیت (۱۳۹۱) مبانی پژوهش کیفی، فنون و مراحل تولید نظریه زمینه ای، ترجمه ابراهیم افشار. تهران: نشر نی.
۲. اکبری، حسین، صفری، سعید (۱۳۹۷) مطالعه بسترهای اجتماعی ابتلا به اچ آی وی/ایدز با استفاده از استراتژی نظریه زمینه ای، مجله علوم اجتماعی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، پاییز و زمستان، ص ۱۰۵-۱۳۲
۳. امیری مقدم، مرجان (۱۳۸۷)، بررسی عوامل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی موثر بر گرایش بانوان ۱۸-۴۰ ساله شهر کرمان به ورزش، پایان نامه کارشناسی ارشد پژوهشگری دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، صفحه ۱۸-۶۴
۴. ایمان، محمدتقی (۱۳۹۱) روش شناسی تحقیقات کیفی. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۵. حیدری، محمد، قاسمی، وحید، زبانی، محسن، ایمان، محمد تقی (۱۳۹۸) ارائه الگوی پارادایمی فرهنگ مالیاتی نزد مؤدیان مالیاتی شهر اصفهان (پژوهشی کیفی در حوزه جامعه شناسی اقتصادی) دوفصلنامه پژوهش‌های جامعه شناسی معاصر، سال هشتم، شماره ۱۵، زمستان، ص ۱-۳۵
۶. جوانمرد، کمال (۱۳۸۷) بررسی جامعه شناختی کارکرد ورزش بر انسجام اجتماعی در ایران دهه هشتاد (مورد مطالعه کرمان)، پایان نامه دکتری تخصصی جامعه شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران.
۷. طاهرزاده نوش آبادی، جواد، نظری، رسول، همتی، جمشید. (۱۳۹۹). ارائه مدل پارادایمی توسعه ورزش همگانی دانشگاه آزاد اسلامی. مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۲ (۶۱)، ۸۵-۱۰۸. doi: 10.22089/smjrj.2019.6991.2466
۸. غلامپور گالشکلومی، حامد، میرزایی، خلیل، قدیمی، بهرام، علیپور درویشی، زهرا. (۱۳۹۹). عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر تمایل جوانان به ورزش همگانی (با تاکید بر زنان). فصلنامه علمی- پژوهشی زن و جامعه، ۱۱ (۴۱)، ۱۵۱-۱۷۶.
۹. فاتحی، ابوالقاسم، اخلاصی، ابراهیم (۱۳۸۷) مدیریت بدن و رابطه آن با پذیرش اجتماعی بدن، مطالعه مورودی زنان شهر شیراز، مطالعات راهبردی زنان (کتاب زنان)، شماره ۱۱، پاییز، ۱-۱۸
۱۰. فتحی، سروش (۱۳۸۸) تبیین جامعه شناختی مشارکت ورزشی دانشجویان، پژوهش نامه علوم اجتماعی، ۳ (۴)، ۱۴۵-۱۷۳
۱۱. فراهانی، ابوالفضل، قلی زاده، سمیه، فراهانی، مرجان، هنری، حبیب. (۱۴۰۰). تحلیل محتوای مطبوعات ورزشی با رویکردی بر ورزش همگانی. نشریه مدیریت ورزشی، ۱۳ (۱)، ۱-۱۴. doi: 10.22059/jsm.2021.25305.0
۱۲. قاسمی، وحید (۱۳۸۷)، تعیین کننده های ساختاری و سرمایه ای سبک زندگی سلامت محور، مسائل اجتماعی ایران، سال ۱۶، ش ۶۳، زمستان، ص ۱۸۱-۲۱۳

۱۳. کشتی دار، محمد، صاحبکاران، محمدعلی، رضوی، سید محمدجواد، کلاشی، مازیار (۱۳۹۷) شناسایی و مدل سازی راهکارهای توسعه ورزش‌های همگانی در بین دانشجویان دختر دانشگاه بیرجند، پژوهش در ورزش تربیتی (دانشگاهی)، شماره ۱۴، ۲۳۵-۲۵۴، <https://b2n.ir/b68391>
۱۴. ندایی، طاهره، حسن پور بهزادی، سکینه، قصابی، ندا. (۱۳۹۹). تحلیل راهبردی و مقایسه ورزش همگانی بانوان شاغل و غیرشاغل شهر قم. انجمن جامعه شناسی آموزش و پرورش، ۱۳ (۱)، ۲۰۹-۲۲۰. doi: 10.22034/ijes.2021.242026
۱۵. وفایی مقدم، علی، فرزانه، فرزام، رضوی، سید محمدحسین، افشاری، مصطفی. (۱۳۹۷). تحلیل عوامل توسعه ورزش همگانی بر اساس نظریه داده بنیاد. *مطالعات مدیریت ورزشی*، 52 (10)، 1745-1744. doi: 10.22089/smrj.2017.3818.1745-72
16. Alguacil, M., Núñez-Pomar, J., Calabuig, F., Escamilla-Fajardo, P., & Staskeviciute-Butiene, I. (2021). Creation of a brand model through SEM to predict users' loyalty and recommendations regarding a public sports service. *Heliyon*, 7 (6), e07163. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e07163>
17. Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In: Richardson, J., *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. Westport, CT: Greenwood: 241-58.
18. Cockerham, William C (2007), *social causes of health and disease*, Cambridge: polity, page 1-14
19. Darcy, S., Lock, D., & Taylor, T. (2017). Enabling inclusive sport participation: Effects of disability and support needs on constraints to sport participation. *Leisure Sciences*, 39 (1), 20-41.
20. Kung, S. P., & Taylor, P. (2014). The use of public sports facilities by the disabled in England. *Sport Management Review*, 17 (1), 8-22. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2013.08.009>
21. Liu, L. (2021). Construction of youth public sports service system based on embedded system and wireless IoT. *Microprocessors and Microsystems*, 83, 103984. <https://doi.org/10.1016/j.micpro.2021.103984>
22. Norges, I. (2011). Joy of sport for all. *Sport Policy Document 2011° 2015*, 3, 1- 68
23. Odani, S., O'Flaherty, K., Veatch, N., Tynan, M. A., & Agaku, I. T. (2018). Attitudes toward smokeless tobacco use at all public sports venues among U.S. adults, 2016. *Preventive Medicine*, 111, 397-401. <https://doi.org/10.1016/j.yjmed.2017.11.034>
24. Skille, A. E. (2014). Sport for all in Scandinavia: Sport policy and participation in Norway, Sweden and Denmark. *International Journal of Sport Policy*, 3 (3), 327-39
25. Songkui, Z. (2020). Sports public service system based on FPGA and Convolutional Neural Network. *Microprocessors and Microsystems*, 103475. <https://doi.org/10.1016/j.micpro.2020.103475>
26. Widdop, P., King, N., Parnell, D., Cutts, D., & Millward, P. (2018). Austerity, policy and sport participation in England. *International journal of sport policy and politics*, 10 (1), 7-24.

Study of social contexts affecting participation in public sports among female students using the data theory strategy of the foundation (Case study of female students of Islamic Azad University of Kerman in 1400)

Kamal javanmard¹

Assistant Professor and Member of Physical Education Department, Shahr-e-Quds Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author)

Alireza Sanatkah²

Assistant Professor and Member of the Department of Sociology, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran

Abstract: *In the present study, an attempt has been made to gain a broader understanding of the reasons, contexts and social processes affecting participation in public sports among female students. The present study is applied in terms of purpose and descriptive in terms of method and qualitative research based on the data method of the foundation in terms of type of study. The statistical population includes all students of Kerman Azad University in 1400. There are 31 female students studying in this university. Targeted sampling method is available. Semi-structured interviews have been used as data collection tools. Data according to procedure Based on the background theory, they have been analyzed in three stages of open, selective and selective (pivotal) coding. After analyzing the research findings, categories of economic crisis and life concerns / encouragement and social support / sport-based social capital / sport-based cultural capital / Awareness of the usefulness of sports as the most important causal condition, personal management of the body / Cultural expectations / Personality perception on the body and sports infrastructure as the most important intervening conditions, lifestyle and sports-oriented healthy communication as the most important underlying conditions, creating appropriate sports infrastructure / creating environmental security / creating sports motivation in officials and interaction between physicians And the sports community as an action-interaction and control of violence in the community has been identified as the most important consequence of participation in public sports. Conclusion: Women's participation in sports and public sports activities is formed under the influence of cultural and social context in society. According to the results of the study, if this context can motivate women to participate in sports activities, it can reduce the level of violence. Unbridled reduce in society.*

Keywords: *Sociology of sport, Management of the body, Public sports, Social capital.*

¹ Email: javanmardkamal@yahoo.com (Corresponding Author)

² Email: asanatkah@yahoo.com